

Grundskoleförvaltningen

Svenska som andraspråk eller svenska?

2025-01-23

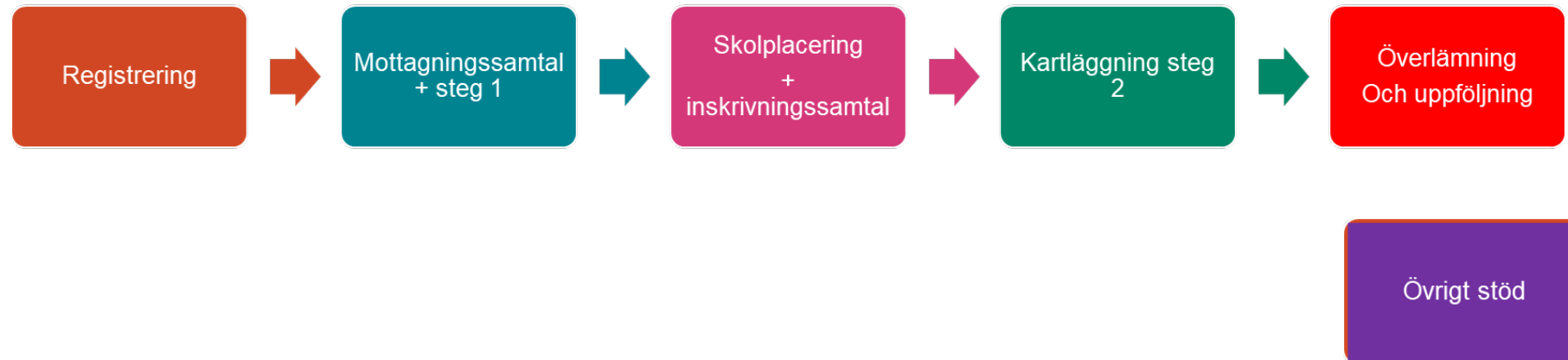
Kanar Arif och Ewa Jablonska

Vilka är vi?

Mottagningsfunktionen

- Lärare
- Så här arbetar vi med nyanlända
- Övrigt stöd: Flerspråkiga elever

Likheter mellan kursplanerna i svenska som andra språk och svenska

- Stimulera elevernas intresse för att läsa och skriva.
- Utveckla kunskaper om hur man formulerar egna åsikter och tankar i texter och skilda medier.
- Förutsättningar att utveckla sitt tal- och skriftspråk.
- Tilltro till språkförmåga och kunna uttrycka sig i olika sammanhang.

Skillnader mellan kursplanerna i svenska som andraspråk och svenska

Svenska som andra språk (SVA):

- Undervisningen ska utgå från ett andraspråksperspektiv.
- Strategier för hur man lär sig språk samt strategier för att stödja den egna kommunikationen.
- Rika möjligheten att kommunicera i tal och skrift, **utan att det ställs för tidiga krav på språklig korrekthet.**
- Krav på språklig korrekthet relaterat till olika stadier i andraspråksutvecklingen.
- Stort fokus på ordförråd och språkliga strukturer.
- Jämföra med andra språk som eleven kan.

Skillnader mellan kursplanerna i svenska som andraspråk och svenska

Kursplan svenska

- Språkets historia och utveckling
- Kunskaper om nordiska grannspråken och nationella minoritetsspråken

[Jämför kursplanerna – Svenska och svenska som andraspråk Lgr22](#) (Skolverket)

[Jämför kursplanerna – Svenska och svenska som andraspråk Lgr22](#) (Nationellt centrum för svenska som andraspråk)

Rätten till svenska som andraspråk

Vilka elever ska läsa svenska som andraspråk i grundskolan och motsvarande skolformer?

Enligt skolförordningen ska följande elever i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan få undervisning i svenska som andraspråk **om de behöver det**:

- elever som har ett annat språk än svenska som modersmål
- elever som har svenska som modersmål och som har tagits in från skolor i utlandet
- invandrarelever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en vårdnadshavare.
- Elever som stämmer in på någon av beskrivningarna ovan ska alltså inte läsa svenska som andraspråk automatiskt. Det är bara om de har behov av det som de ska få undervisning i svenska som andraspråk.
- Undervisning i svenska som andraspråk ersätter undervisning i svenska.
- *Källor: 5 kapitlet 14-15 §§ skolförordningen.*

Behovet styr

- En elev läser svenska som andraspråk utifrån sitt behov. Eftersom elevens behov kan ändras, kan beslutet att eleven ska läsa ett visst ämne också behöva omprövas.
- Svenska och svenska som andraspråk är två olika ämnen med två olika kursplaner. Ämnena är likställda, men det finns vissa inslag som skiljer sig åt mellan ämnena. Om en elev byter mellan ämnena måste skolan ta hänsyn till att eleven kan behöva stöd för att ta igen delar i undervisningen som eleven kan ha missat.
- *Källor: 5 kapitlet 14 § skolförordningen*
- Uppföljning av beslut ska ske kontinuerligt

Vem beslutar?

- Det är rektorn som beslutar om en elev ska få undervisning i svenska som andraspråk.
- Beslutet ska grunda sig på elevens behov, men det är inte närmare reglerat hur behovsprövningen ska gå till.
- *Källa: 5 kapitlet 14 § skolförordningen.*

Behovsbedömning

Skolverket om behovsbedömning

Skolverket

Beslutsunderlag där elevens behov av sva-undervisning framgår.
Rektor avgör vem som har tillräckligt med kompetens och erfarenheter.

Inledande behovsbedömning samt kontinuerlig behovsbedömning.

Skolverket rekommenderar att man använder kartläggningsmaterialen "Bygga svenska", "Nya språket lyfter" och "Hitta språket".

[Svenska som andraspråk ett behovsprövat ämne, artikel 1 av Anna Kaya](#)

[Organisation undervisning i sv och sva, artikel 2 av Anna Kaya](#)

[Kartläggning för kvalitativ sva – undervisning, artikel 3 av Anna Kaya](#)

Grundskoleförvaltningens anvisningar för svenska som andraspråk

Ett stöd för rektorer

Beslut om svenska som andraspråk utifrån kartläggning.

Genom observationer i vardagagen, av olika moment i undervisningen och genom olika kartläggningsmaterial.

Exempel på kartläggningsmaterial som kan användas vid behovsprövning:

"Hitta språket", som görs i förskoleklass (obligatoriskt i förskoleklass)

Nationellt stöd i läs-och skrivutveckling (obligatoriskt i åk 1)

Bygga svenska

SVA-luppen.

Kartläggningmaterial

- Bygga svenska: Stöd i undervisningen grundskolan, gymnasieskolans introduktionsprogram
- Nya språket lyfter: Stöd i undervisningen Årskurs 1-6
- Hitta språket: Stöd i undervisningen F-3
- Sva-luppen: Stöd för behovsbedömning F-9

Alla kan användas som bedömningsstöd vid behovsbedömning

Bygga svenska

- Bygga svenska är ett bedömningsmaterial utformat för att vara ett stöd för att följa nyanlända elevers språkutveckling under grundskoletiden. Materialet innehåller en bedömningsmodell som beskriver elevens språkutveckling i svenska i fem steg, från nybörjare till avancerad nivå. Materialet används tillsammans med uppgifter och underlag från undervisningen.
- I Bygga svenska beskrivs elevernas andraspråksutveckling i fem steg, från nybörjare, steg 1, till avancerad, steg 5.
  1. Ny i språket
  2. På väg till språket
  3. Vidare i språket
  4. Mot ett avancerat språk
  5. Med ett avancerat språk

[Bedomningsmaterial Bygga Svenska 1-3 webb.pdf](#)

[Bedomningsmaterial Bygga Svenska 4-6 webb.pdf](#)

[Bygga svenska 7-9 webb \(2\).pdf](#)

Figur C. Exempel på ett flytt underlag för återkoppling

Sammanställning av elevens språkutveckling

Elevers namn: Kyria   Årsklassning: 2

Datum: 15/3 2017   Lärare: Jenny

Var är jag nu? <i>De har visat att de ...</i>	Vad ska jag? <i>Nästa steg är att ...</i>	Mer gör vi? <i>Skolan ska ...</i>

Nya språket lyfter

- *Nya Språket lyfter!* är ett bedömningsstöd för grundskolans tidigare årskurser, årskurs 1 till årskurs 6. Materialet är ett stöd för bedömningen av elevers språkliga förmågor i enlighet med kursplanerna i svenska och svenska som andraspråk.
- *Nya språket lyfter!* är också ett redskap för lärare och elever som tydliggör progressionen i elevernas språkutveckling med särskild tonvikt på läsutveckling. Materialet består av en vetenskaplig bakgrund och ett underlag för observationer. Dessa är indelade i *Tala, Samtala, Läsa* och *Skriva*.
- Nya språket lyfter! är uppbyggt av detaljerade och systematiserade observationspunkter inriktade mot syfte, centralt innehåll, kunskapskravet i läsförståelse i årskurs 1 och kunskapskraven i årskurs 3 och 6 i ämnena svenska och svenska som andraspråk samt för specialskolans årskurs 4 och 7

[Nya språket lyfter](#)

Hitta språket

- Syftet med **Hitta språket** är att identifiera elever i någon form av behov av stöd eller utmaningar för kunskapsutvecklingen inom skolämnena svenska och svenska som andra språk.
- **Stöd för kartläggning av flerspråkiga elever i förskoleklassen** är ett frivilligt stöd till det nationella kartläggningsmaterialet **Hitta språket**, som används när vissa Anpassningar behövs i genomförandet av det obligatoriska materialet.

SVA - Luppen

- Grundskoleförvaltningen i Malmö stad har 2023 tagit fram ett stödmaterial vid behovsbedömning.
  - Lärarhandledning, modul för implemetering samt jämförelse mellan kursplanerna.
  - Beslutsunderlag: Observationsprotokoll samt dokument för sammanställning
-
- [Sva-luppen: Stödmaterial vid behovsbedömning i svenska som andraspråk – Malmö delar – en didaktisk resurs](#)

Arbetsgång för SVA-luppen

1. Iaktta och aktivt samla in information
2. Analysera och värdera informationen
3. Fatta beslut baserat på information
4. Agera utifrån information och beslut

[Sva-luppen - Stödmaterial vid behovsbedömning i svenska som andraspråk F-9.pdf - Google Drive](#)

3. Sva-luppen – beslutsunderlag för svenska som andraspråk Del 1: Observationsprotokoll

Elevens för- och efternamn		Personnummer		
Skola		Klass		
Andraspråksdrag att observera i olika situationer med olika syften		I vilken utsträckning observeras andraspråksdrag		
		hög	viss	låg
1	begränsningar gällande precision och djup i ordförrådet Kommentar:	☐	☐	☐
2	nybildning, omformulering och ordkombinationer Kommentar:			
3	avvikande och/eller utebliven i form och pluraländelser på sut bestämd artikel samt avvikande Kommentar:			
4	avvikande och/eller inga böjningar Kommentar:			

Del 2: Sammanställning

Kryssa i det alternativ som bäst stämmer överens med den sammantagna bedömningen

- Eleven uppvisar andraspråksdrag i *hög utsträckning*.
 Eleven uppvisar andraspråksdrag i *viss utsträckning*.
 Eleven uppvisar andraspråksdrag i *låg utsträckning*.
 Eleven uppvisar *inte alls* några andraspråksdrag.

Eventuell kommentar

Eleven bedöms ha behov av undervisning utifrån kursplanen i

- svenska som andraspråk svenska

För elev i åk 9 – eleven bedöms ha behov av och rekommenderas inför sitt gymnasieval undervisning utifrån kursplanen i

- svenska som andraspråk svenska

Datum

Sammanställt av

Frågor och funderingar?

Göteborgs
Stad

Kontakt

Mottagningsfunktionen

Göteborgs Stad

mottagningsfunktionen@grundskola.goteborg.se